■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی‌ایران ■ مدیر مسؤول: مهدی عرفاتی

جام جم

■ شاپا: ISSN۱۷۳۵-۳۶۳۷
■ پایگاه اطلاع‌رسانی: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹
■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱ ■ دورنگار تحریریه: ۲۲۲۲۶۲۵۲
■ سازمان شهرستان‌ها: ۴۵۸۹۷ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۴۴۲۰۲۹۳۰ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰
■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰ ■ روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲
■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

دوشنبه ۲۴ آذر ۱۳۹۹ | ۲۸ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲ | ۲۰ صفحه | سال بیست و یکم - شماره ۵۸۲۸ | استان تهران و البرز ۲۵۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۵۰۰ تومان | Monday-December14,2020

حدیث روز: بحارالانوار

امام صادق (ع): شکرگزاری باعث وفور نعمت و مصونیت از فقر و تهیدستی است.

واحه: سعدی

شکر درگاهت خدایا زان که جانم داده‌ای
نعمت افزون که بی حد است آنم داده‌ای

امروز در تاریخ:

- حادثه مسجد ملک (امام‌خمینی) کرمان و شهادت سه نفر از انقلابیون (۱۳۵۷ ش)
- صدور فرمان ۸ ماده‌ای امام‌خمینی (ره) پیرامون حفظ حریم خصوصی افراد (۱۳۶۱ ش)
- درگذشت رضا ارحام صدر، بنیانگذار مکتب کمدی انتقادی در تئاتر ایران (۱۳۸۷ ش)

اوقات شرعی:

اذان ظهر: ۱۱/۵۹ — غروب آفتاب: ۱۶/۵۲
اذان مغرب: ۱۷/۱۲ — نیمه‌شب شرعی: ۲۳/۱۴
اذان صبح (فردا): ۵/۳۷ — طلوع خورشید(فردا): ۷/۰۷

وضعیت آب و هوای امروز

تهران	اهواز	ارومیه	اصفهان	زاهدان	زنجان	کرمانشاه	مشهد
۸ / ۳	۲۲ / ۱۰	۶ / ۱	۱۰ / ۱-	۹ / ۵-	۷ / ۱-	۱۰ / ۰	۵ / ۷-

حکمت ۱۳: نهج‌البلاغه

چون نشانه‌های نعمت پروردگار آشکار شد، با ناسپاسی نعمت‌ها را از خود دور نسازید.

خودنویس

مرگ‌اندیشی

حامد عسکری
شاعر و نویسنده

این روزها که خبر رفتن دوستان وآشنایان را می‌بینم ومی‌شنوم به مرگ زیاد فکر می‌کنم. به انواع مردن هم... خودم را جای مردگان گذشته تمام جهان می‌گذارم... به نفس‌های متوقف شده ... گاهی تفنگچی‌ای غریبم در قشون میرزاکوچک که در جنگل‌های ماسوله به ضرب گلوله روسی کافر سینه‌ام سرخ شده و شب که غائله خوابیده گوزنی نر با شاخ‌هایی باشکوه حفره میان سینه‌ام را بوکشیده و لیسیده و رفته... گاهی جای جوانی می‌گذارم خود را که بیست و چندسالگی‌اش روبه‌روی معروف‌ترین دبیرستان دخترانه شهر چشم در چشم دختری چاقو می‌خورد وخون پلق پلق روی آسفالت نقشه خاورمیانه را ترسیم می‌کند...گاهی سربازی چشم آبی با عکس دختری تونسی در ابوغریب شکنجه‌ام می‌کند گاهی در جنگ جهانی اسیر سربازهای موسیلینی می‌شوم... بسیار شده که در شعب ابیطالب نیمه خرمایم را در دهان کودکم گذاشته‌ام و شهادتین گفته و مرده‌ام ... بعضی روزها در کوره آدم‌سوزی جای یك یهودی منتظر جزغاله شدنم گاهی شب‌ها مثل یك آفریقایی در قطاری زغال‌سنگی به مقصد «نمی‌دانم» جای داغی را می‌خارانم که برگرده‌ام زده اند تا مالکم معلوم باشد... سی و چند سالگی ام مردی است که هربار که چای کیسه‌ای را در لیوان چای تکان می‌دهد حس می‌کند کشتی بزرگی است غوطه‌ور در اقیانوسی به وسعت یك فنجان با لنگری که همین چای کیسه‌ای است ... لنگر را ول کنم خیال مرا می‌برد تا همان جاهایی که گفتم ... لنگر را جمع می‌کنم تا بیشتر از این آب‌های اقیانوس نشسته روی میزم را آلوده نکنم ... من کشتی غول‌پیکری هستم که در من جاشوانی نفس می‌کشند با چهره‌هایی آفتاب‌سوخته و پوستی عرق‌سوز و چرم‌گونه که دلشان برای بوی پیراهن مادرشان تنگ شده ... قند در چای فرو می‌کنم و یك صخره بزرگ یخی ذوب می‌شود ...صخره شیرین را می‌مکم ... یك هورت از اقیانوس را هم ... بر حاشیه روزنامه‌ای باطله می‌نویسم: یا ایها الانسان ما غرك بربك الکریم؟ روزنامه را نامرتب می‌برم گوشه مانیتورم می‌چسبانم ... من همیشه به مرگ فکر می‌کنم ...

کافه میرداماد

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام علی سرلک درباره شکرگزاری

به نق زدن عادت کرده‌ایم

عکس: تسنیم

طاهره آشیانی
روزنامه‌نگار

این روزها با توسعه اینترنت، تعداد افرادی که دنبال رشد شخصی هستند زیاد شده است. همه اساتید رشد شخصی بر این باورند که در اولین قدم باید مثبت‌نگر بود و راه مثبت‌نگری از شکرگزاری می‌گذرد. در فرهنگ دینی و ادبیات کهن ما بر هر دوی اینها تاکید زیادی شده اما راستش را بخواهید کمتر درباره این آموزه‌ها صحبت شده و به زبان ساده در اختیار مردم قرار گرفته است. با حجت‌الاسلام سرلک هم‌صحبت شدم تا از شیرینی شکرگزاری برایمان بگوید و این‌که چگونه با این مهارت می‌توانیم راحت‌تر و بهتر زندگی کنیم.

به نظرم بهتر است اول از تعریف شکرگزاری شروع کنیم؛ تعریف عام و خاص آن.

شکرگزاری به معنای شناسایی داشته‌ها و کاربست درست آنها و توجه به کسی است که آن داشته‌ها را به ما داده. یعنی شکرگزاری سه بخش دارد؛ شناخت، اقدام و شناسایی منشأ داشته‌ها. شکر مقابل کفر قرار دارد که به معنای پرده است که مانع دیدن می‌شود. شکر انسان را از کفر نجات می‌دهد. آدمی اگر شکرگزار باشد، امکانات و داشته‌هایش را می‌بیند و به آنها توجه می‌کند. در مرحله بعد از داشته‌هایش استفاده می‌کند. به تعبیر قرآن از امکانات دنیا بهره می‌برد و شرایط را معطل نمی‌گذارد. بنابراین شکر انسان را به تلاش و سعی می‌کشاند. مرحله سوم کشف نسبت داده‌ها با کسی است که آنها را به ما داده که خداست و باید شکرگزار او بود. شکر نعمت انسان را به منعم و به نعمت‌بخش وصل می‌کند که این بهترین اتفاق برای انسان است.

پس می‌توان گفت که شکرگزاری باعث می‌شود امکانات و نعمت‌هایی که داریم را ببینیم. این دیدن را چگونه می‌توان تقویت کرد؟

مهم‌ترین دلیل ندیدن نعمت‌ها، تمرکز روی دیدن خود است. انسان وقتی از خودشیفتگی و نارسیسم رهایی پیدا می‌کند به مرحله فروتنی و خضوع می‌رسد. فرصت پیدا می‌کند که قدردان باشد و از آنچه دارد نه‌تنها برخوردار باشد که از آنها بهره‌مند نیز شود. انسان‌ها معمولا برخورداری‌های زیادی دارند اما به آنها توجه نمی‌کنند. قرآن می‌گوید: «نعمت‌ها آن‌قدر زیادند که از شمارش آنها عاجزید». همه ما برخورداری‌های زیادی داریم اما آیا بهره‌مندی هم داریم؟ خیلی از آدم‌ها نعمت‌های زیادی در اختیار دارند اما همچنان ناراضی و معترضند و مدام غرمی‌زنند. چرا؟ چون خودشان را بیش از اندازه‌ای که لازم است دوست دارند. این خودبینی باعث می‌شود امکانات را نبینند. مثلا زن و شوهرها اگر فقط خواسته‌های خودشان را ببینند. دیگری چه زن چه مرد خط می‌خورد و زمانی که خط خورد احساس کم‌اهمیتی و طرد بودن می‌کند در نتیجه او هم مقابله‌به‌مثل می‌کند. اما اگر یاد بگیریم که از چشم دیگران هم ببینیم به جایگاه شکرگزاری و قدرشناسی می‌رسیم. اگر عدسی نگاه‌مان را تمیز و شفاف کنیم، هر آنچه پیرامون‌مان هست را می‌بینیم و به آن توجه می‌کنیم. اگر فقط خودمان را ببینیم مدام توقع‌مان بالا می‌رود و کمبودها را می‌بینیم و شروع به نق زدن می‌کنیم. حتی به خدا هم معترض می‌شویم و به او می‌گوییم اگر فلان خواسته ما را اجابت نکنی دیگر تو را پرستش نمی‌کنیم! خلاصه این‌که «یک قدم بر خویشتن نِه و آن دگر بر کوی دوست» و مخلص کلام این که شکرگزاری از فروتنی عبور می‌کند ... .

رابطه شکرگزاری با مثبت‌نگری چگونه است؟

مثبت‌نگر راهی جز شکرگزاری ندارد وگرنه تبدیل می‌شود به ظاهرسازی و فریبکاری عمومی. چه کسی می‌تواند مثبت‌نگر باشد؟ کسی که داشته‌هایش را دوست دارد. مهم نیست چه دارد، مهم این است که هر آنچه دارد را دوست دارد. رابطه خوبی با خودش، با جنسیتش، با خانواده، با خانه، با شغل، با دوستانش و ... دارد. این مثبت‌اندیشی به آن معنا نیست که همه چیز خوب است و ما هیچ مشکلی نداریم؛ داشته‌هایمان را دوست داریم، هر چند شاید برخی امکانات را نداشته باشیم. وقتی آنچه را داریم دوست بداریم، نداشته‌ها ما را بهم نمی‌ریزد. تلاش و کوشش می‌کنیم اما هرگز نمی‌خواهیم به هر قیمتی به هر چیزی که می‌خواهیم، برسیم. مصداق همان بیت معروف: چشم تنگ دنیا دوست را یا قناعت پرکند یا خاک گور. مثبت‌اندیشی حقیقی چیزی نیست جز این که انسان رابطه خوبی با خودش و داشته‌هایش برقرار کند. داشته‌ها شامل جسم، جنسیت، خانواده، جغرافیا، وطن، خانه اتومبیل و... می‌شود.

زیاد می‌شنویم که اهداف و آرزوهایتان را مشخص کنید و با شکرگزاری به آنها برسید، این روش را چگونه می‌توان اجرایی کرد؟

ما آدم‌ها باید اهداف و مقاصدی برای خودمان مشخص کنیم تا آنها ما را به تلاش و حرکت وادارد. آدم‌های ناامید و بی‌انگیزه (این خصلت را می‌توانند از خانواده یا جامعه گرفته باشند) هیچ تلاشی برای رسیدن به آرزوها انجام نمی‌دهند.

این آدم‌ها امکانات و داشته‌های خود را نمی‌بینند؛ مثلا کلی پول و امکانات دارد اما چون انگیزه ندارد در جای خود می‌ماند و گاهی حرکت‌های قهقرایی دارد. در کشور ما به نظرم به دلایل تاریخی و فرهنگی ما بیشتر اسطوره‌گرا هستیم و ذهنمان صفر و صدی است.

بیشتر ما مطلق نگریم یا باید چیزی به صورت صددرصد در اختیارمان باشد یا اصلا نباشد. مثلا اگر اتومبیل قدیمی داشته باشیم انگار هیچی نداریم یا اگر خانه کوچکی داشتیم، برایمان مهم نیست و اسمش سرپناه نیست. به همین دلیل نگاه واقع‌بین را از دست داده و بیشتر عادت کرده‌ایم که نق بزنیم. بیشتر از آن‌که زیبایی‌ها و نعمت‌ها را ببینیم و تحسین کنیم، نق می‌زنیم و شرایط را تلخ می‌کنیم. شاید بهتر باشد نگاهمان را به مولوی نزدیک کنیم، آنجا که می‌گوید: چو غلام آفتابم همه از آفتاب گویم / نه شبم نه شب پرستم که حدیث خواب گویم

خیلی‌ها اما شب پرستند، بدون این که توجه کنند شب تمام می‌شود و زمستان به پایان می‌رسد. فرهنگ جامعه ما اگر صفر و صدی نبود بلکه از صفر به صد بود که امید و توکل در آن جریان دارد این حجم از تلخی و ناامیدی که در جامعه وجود دارد، کمتر می‌شد.

آموزه‌های دینی و فرهنگی به ما گوشزد می‌کند حتی در نداری‌ها و نداشتن‌ها هم شکرگزار باشیم، چگونه می‌توان در عین کم برخورداری شکرگزار بود به این امید که این دوره تمام می‌شود؟

شاکر واقعی کسی است که در هر شرایطی داشته‌هایش را می‌بیند نه نداشته‌هایش را. امام‌سجاد می‌فرمایند:« خدایا شکر مرا زمانی که چیزی را از من می‌گیری بیشتر کن تا زمانی که چیزی به من عطا می‌کنی.» گاهی ما با مصیبت و دردی روبه‌رو می‌شویم؛ مریضی، از دست دادن عزیز و... در این زمان شاکر واقعی شکر می‌کند. امام‌سجاد می‌فرماید: خدایا من دست تو را خوانده‌ام؛ تو همیشه مهربانی. ابوحمزه‌ثمالی به خدا عرض می‌کند: من خوبی‌هایت را فراموش نمی‌کنم. یعنی اگر چیزی را از من گرفتی حتما صلاح بوده و حتما قرار است چیز بهتری جایگزین آن کنی. انسان می‌تواند در بلایا و سختی‌ها شاکر باشد از این جهت که می‌داند: «هر بلایی که از تو آید رحمتی است...» این تجربه را همه ما داشته‌ایم که چیزی را به‌شدت خواسته‌ایم اما زمانی که به دستش آورده‌ایم متوجه شده‌ایم اصلا هم خوب نیست و ای کاش خدا آن را به ما نمی‌داد.

اما این اتفاقات را از یاد می‌بریم. بهتر است یاد بگیریم داشتن و نداشتن نباید ملاک خوشحالی یا غصه و اندوه باشد. نداشته‌ها را ببینیم و برای به دست آوردن آنها تلاش کنیم اما به هم نریزیم و افسرده و پرخاشگر نشویم. چون شاکر واقعی تسلیم خداست و می‌گوید: هر چه آید خوش آید، ما که خندان می‌رویم.

مقطع حساس کنونی

خانم معلم و مدیر مدرسه به چه چیز همت گماشتند؟

امید مهدی‌نژاد
طنزنویس

در یکی از شهرهای نواحی مرکزی مایل به جنوب، خانم معلم ریاضی دبستان دوره اول پسرانه‌ای که عادت داشت در هر جلسه از کلاس مباحث مطروحه در جلسه قبلی کلاس را از یکی از دانش‌آموزان بپرسد، از یکی از دانش‌آموزان خواست پای تخته برود تا از او درباره مبحث مطروحه در جلسه قبل که مبحث ضرب بود سؤال کند. خانم معلم از دانش‌آموز پرسید: اگر یک خانم در یک روز یک پیراهن بدوزد، دو خانم در دو روز چند پیراهن خواهند دوخت. دانش‌آموز پاسخ داد: نصف پیراهن. خانم معلم گفت: مثل این‌که درس جلسه قبل را خوب یاد نگرفته‌ای. دانش‌آموز گفت: خانم خوب یاد گرفته‌ایم، اما وقتی دو نفر خانم با هم به کار مشغول شوند، به‌جای این‌که کار کنند، همه‌اش حرف می‌زنند و فرصت نمی‌کنند یک پیراهن هم بدوزند. خانم معلم که از شنیدن این خوشمزگی جنسیت‌زده عصبانی شده‌بود به دانش‌آموز گفت برود سر جایش بتمرگد و بعد از پایان کلاس ماجرا را با مدیر مدرسه در میان گذاشت. مدیر مدرسه نیز با پدر دانش‌آموز تماس گرفت و از او خواست فردا برای پاره‌ای مذاکرات به مدرسه بیاید. فردای آن‌روز پدر دانش‌آموز به مدرسه آمد و خانم معلم، همراه مدیر مدرسه ماجرای پاسخ روز گذشته دانش‌آموز را به پدر دانش‌آموز گفتند. پدر دانش‌آموز ضمن اظهار تاسف و پس از عذرخواهی بابت حرف نامناسب فرزندش، گفت: هر ایرادی که این بچه دارد تقصیر مادر اوست که به‌جای آن‌که در خانه بنشیند و غذا بپزد و لباس بشورد و رفت و روب کند، در بیرون از خانه کار می‌کند و برای تربیت این بچه درست وقت نگذاشته‌است. در این لحظه خانم معلم و مدیر مدرسه که علت نگاه جنسیت‌زده دانش‌آموز و عمق فاجعه را به‌خوبی درک کرده‌بودند، از پدر دانش‌آموز تشکر کردند و به او یک چای دادند و خاموش شدند و به ادامه کار تعلیم و تربیت همت گماشتند.

مرور و عبور با جام جم ۲۰ سال قبل

رضازاده، بهترین وزنه‌بردار سال ۲۰۰۰

حسین رضازاده، قهرمان دسته فوق‌سنگین وزنه‌برداری المپیک سیدنی به عنوان بهترین وزنه‌بردار جهان در سال جاری میلادی و نیز المپیک سیدنی معرفی شد.

علی مرادی، رئیس فدراسیون وزنه‌برداری که در اجلاس بین‌المللی وزنه‌برادری در شهر آتن شرکت کرده بود، گفت: مسؤولان این فدراسیون به دلیل عملکرد مطلوب وزنه‌برداران کشورمان در طول چند سال اخیر، لوح یادبودی به مسؤولان ایرانی و حسین رضازاده اهدا کردند.(صفحه ۱۵)

نظر رهبر انقلاب درباره سروده‌های دوران انقلاب

آیت‌ا... خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از شاعران با ایشان بر لزوم تعمق شاعران در معنا و ترکیب، مضمون و انسجام محتوایی سرودها تاکید کردند.

ایشان در بخشی از سخنانشان فرمودند: در اشعار برخی شاعران جوهره احساس می‌شود و بعضی سروده‌های دوران انقلاب از هر لحاظ کامل و غنی است.

ایشان به لزوم تعمق شاعران در معنا، ترکیب، مضمون و انسجام محتوایی سروده‌ها اشاره کرده و درباره تاثیر متقابل شعر و زبان افزودند: گسترش صرفا کمی شعر ممکن است برخلاف انتظار به گسترش و ارتقای زبان فارسی منجر نشود؛ بنابراین باید از ظرفیت تاثیرگذاری متقابل شعر و زبان فارسی به گونه‌ای استفاده کرد که این دو مقوله هم از لحاظ کمی و هم کیفی رشد کنند. (صفحات یک و ۱۶)

ادعای آمریکا درباره برنامه تسلیحاتی ایران

مقام‌های آمریکایی همچنان ادعاهای بی‌اساس خود مبنی بر تلاش ایران برای دستیابی به فناوری موشک را تکرار می‌کنند.

به گزارش ایرنا، ریچارد راث، یک مقام وزارت خارجه آمریکا اعلام کرد: توقف انتقال فناوری موشکی چین و کره‌شمالی به ایران تاثیر اندکی بر برنامه‌های موشکی ایران خواهد داشت. ممکن است عدم همکاری این دو کشور با ایران سرعت توسعه برنامه‌های موشکی ایران را کاهش دهد، اما با وجود روسیه، ایران به سمت موشک‌های شهاب سه، چهار و پنج پیش خواهد رفت. (صفحه۱۳)

پیکان هم پیکان‌های قدیم

غلام‌حیدر ابراهیم‌بای سلامی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس اعلام کرد: ایران خودرو هم اکنون انحصار بازار تولید را در اختیار دارد. این شرکت نباید دستمزد و انرژی ارزان و بازار انحصاری را در راستای احجاف به مردم استفاده کند. وی با اشاره به این که ایران خودرو با چه مجوزی وسیله نقلیه نامرغوب را به مردم با بالاترین قیمت می‌فروشد، اظهار کرد: وضعیت کنونی ایران خودرو نشان می‌دهد کمیت محصولات افزایش یافته اما از کیفیت کاسته شده است. شافعی، وزیر صنایع اما گفت ایران خودرو تنوع تولید دارد ولی باید کاستی‌ها را جبران کند. وی درباره گزارش اخیر شرکت کنترل هوا که گفته پیکان‌های ۲۰ سال قبل از پیکان‌های صفر، کمتر هوا را آلوده می‌کنند، گفت: این شرکت وابسته به شهرداری است و صلاحیت چنین اظهارنظری ندارد. (صفحه ۱۳)

عرضه پتروشیمی اصفهان در بورس لندن

مدیرعامل پتروشیمی اصفهان اعلام کرد: پیش بینی می‌شود تا پایان امسال سهام شرکت در بورس لندن عرضه شود.

مهندس مسعود جمشیدی گفت: نرخ سهام مورد نظر هنوز تعیین نشده است. کل تولیدات قابل فروش تا پایان امسال به ۱۱۱ هزار تن خواهد رسید. این رقم سال گذشته ۱۷۶ هزار تن بوده است.

به گفته وی، بهای مواد پتروشیمی سال آینده ۱۰ درصد افزایش خواهد داشت و تغییر نرخ نفت و عرضه و تقاضا بهای مواد پتروشیمی را تغییر می‌دهد.(صفحه ۴)